

УДК 667.6

КОМП'ЮТЕРНО-ІНТЕГРОВАНА СИСТЕМА КЕРУВАННЯ УСТАНОВКОЮ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ВОДНОДИСПЕРСІЙНИХ ФАРБ

Студ. С.А. Дерикіт, гр. МгАК-18
Науковий керівник доц. С.М. Лісовець
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета полягає в створенні комп'ютерно-інтегрованої системи керування установкою для виготовлення воднодисперсійних фарб, використання якої дозволило б підвищити якість таких воднодисперсійних фарб. Завдання полягає в наступному: контроль температури в змішувачі для виготовлення напівфабрикату; контроль подачі в змішувач для виготовлення напівфабрикату таких складових воднодисперсійних фарб, як емульгатори, диспергатори, стабілізатори, антисептики тощо; загальне керування такими елементами установки для виготовлення воднодисперсійних фарб, як ємність для зберігання латексу, мірник, змішувач для суміщення латексу з пігментними пастами, машина для замішування тощо.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є технологічний процес приготування диспергуючої суміші (напівфабрикату) для перетирання пігментів. Предметом дослідження є взаємодія води при певній температурі з такими складовими воднодисперсійних фарб, як емульгатори, диспергатори, стабілізатори, антисептики тощо.

Результати дослідження. Як відомо, термін “воднодисперсійні фарби” об'єднує значну кількість видів і марок водних фарб, в'язуче яких представляє собою водну дисперсію плінкоутворюючого синтетичного полімера або сополімера. Основні види воднодисперсійних в'язучих отримують переважно шляхом емульсійної полімеризації (синтетичні латекси) або шляхом емульсійно-суспензійної полімеризації (водні дисперсії полівінілацетату і деяких сополімерів вінілацетату). Воднодисперсійні фарби часто застосовуються в процесі будівництва замість масляних, гліфталевих, синтолових, перхлорвінілових і клейових фарб. Високоякісні воднодисперсійні фарби не тільки не поступаються кращим масляним і перхлорвініловим фарбам та мають перевагу над ними за рядом показників (атмосферостійкості і довговічності покриття, стійкості до забруднення, швидкості висихання), але й вигідно відрізняються відсутністю летючих органічних компонентів [1].

З метою будівництва протягом останніх десятиліть розробляються глянцеві вододисперсійні покриття, які відрізняються малою забрудненістю. Для отримання таких покриттів необхідні велика дисперсність плівкоутворювача і пігментів, а також добра сумісність всіх компонентів в'язучого, включаючи емульгатори, згущувачі і так далі [2]. Деякі види воднодисперсійних фарб застосовуються в якості ґрунтів по металам (головним чином, при виробництві автомобільного транспорту). Плінкоутворюючу основу таких покриттів, зазвичай, утворюють акрилатні латексні сополімери, перевага яких полягає в добрій адгезії, водостійкості, твердості і міцності до стирання. З цією ж метою широко застосовуються карбоксилатні стирол-бутадієнові латексні суміші. Асортимент воднодисперсійних фарб на теперішній час дуже великий. Однак необхідно відмітити, що більша частина воднодисперсійних фарб, які випускаються по всьому світу, доводиться на три основні їх види: стирол-бутадієнові, полівінілацентатні і акрилатні [3].

За останні роки частина полівінілацентатних фарб знаходиться приблизно на одному рівні, стирол-бутадієнових фарб незмінно знижується, а акрилатних фарб різко зростає. Це пов'язане з обмеженістю застосування і швидким старінням стирол-бутадієнових фарб та високою якістю акрилатних фарб, хоча останні є більш дорогими (що пов'язане з високою вартістю акрилових мономерів). В теперішній час намітилася тенденція до ускладнення

полімерного ланцюга плівкоутворювачів, які застосовуються для латексних фарб, з метою широкого регулювання властивостей покриттів. Знаходять застосування подвійні, потрійні і більш складні латексні сополімери [1, 3].

Головна перевага воднодисперсних фарб полягає в тому, що для їх виготовлення замість дорогих, горючих і токсичних, до того ж безповоротно втрачаємих органічних розчинників застосовується вода. Воднодисперсні фарби не мають запаху (крім слабого запаху остаточного мономера), легко наносяться на поверхню кистю, валиком, пульверизатором і лаконаливними машинами, швидко висихають (причому процес формування плівок супроводжується лише звітрюванням води і не пов'язаний з протікання хімічних реакцій (за виключенням латексних ґрунтовок гарячої сушки по металу)). Воднодисперсійні фарби для внутрішньої опоряджувальних робіт в будівництві, які дають матові покриття, практично висихають протягом (20...30) хв, глянцеві для зовнішніх робіт – протягом (30...120) хв. Вони мають більшу стійкість до лугів, ніж масляні фарби, і можуть наноситися на вологі поверхні (погано висушену штукатурку і цегляну кладку). Покриття достатньо вологопроникні і не утруднюють просихання підкладки [1–3].

До недоліків воднодисперсійних фарб, які обмежують їх застосування, необхідно віднести менше співвідношення “пігмент-в'язуче”, ніж в масляних і перхлорвінілових воднодисперсійних фарбах. Крім того, воднодисперсійні фарби мають меншу стабільність і морозостійкість, ніж фарби розчинного типу [1–3].

Для керування установкою для виготовлення воднодисперсійних фарб (зокрема, для керування змішувачем для виготовлення напівфабрикату) можна запропонувати комп'ютерно-інтегровану систему, структурна схема якої наведена на рис. 1.

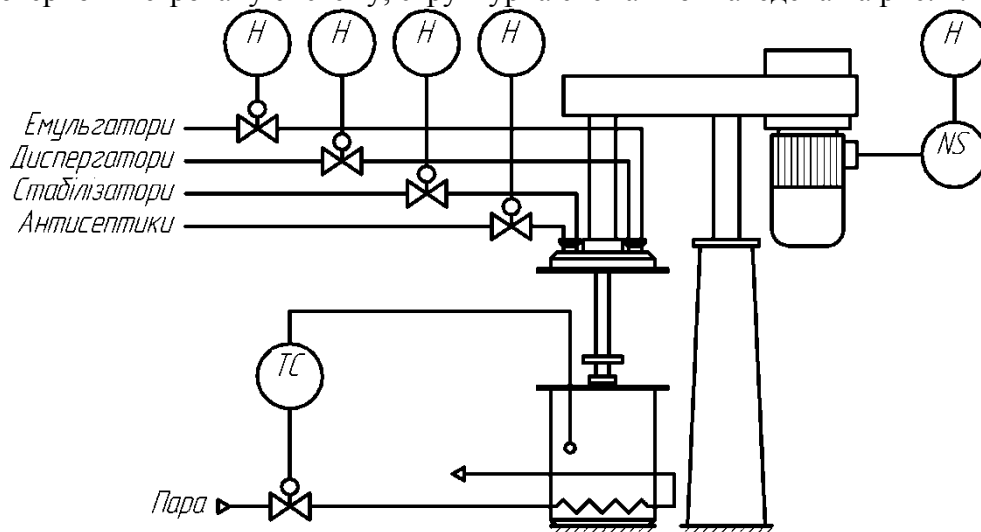

Рис. 1. Структурна схема комп'ютерно-інтегрованої системи

Така комп'ютерно-інтегрована система може бути виконана на обладнанні виробництва, наприклад, ТОВ “ВО ОВЕН” (м. Харків, Україна).

Висновки. Сформульовано основні рекомендації, виконання яких дозволяє підвищити якість виготовлення воднодисперсійних фарб.

Ключові слова. Воднодисперсійна фарба, в'язуче, змішувач для виготовлення напівфабрикату, комп'ютерно-інтегрована система, напівфабрикат, пігмент.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брок Т. Европейское руководство по лакокрасочным материалам и покрытиям / Т. Брок, М. Гротэклаус, П. Мишке; Пер. с англ. / Под ред. Л.Н. Машляковского. – М.: ООО «Пейнт-Медиа», 2004. – 552 с.
2. Верхованцев В.В. Водные краски на основе синтетических полимеров. – Изд. «Химия», 1968. – 200 с.
3. Казакова Е.Е., Скороходова О.Н. Водно-дисперсионные акриловые лакокрасочные материалы строительного назначения. – М.: Изд-во ООО «Пэйнт-Медиа», 2003. –136 с.